

Hekotek — suurim puidutöötlemis- ja bioenergeetika ettevõtetele seadmeid valmistav masinaehitustehas Baltikumis.

HEKOTEKI TOOTED:

- Palgisorteerimisliinid
- Palkide etteandeseadmed
- Saematerjali sorteerimisliinid
- Erinevad konveierid
- Aspiratsiooniseadmed
- Graanulitehased
- Koorimisliinid
vähe kvaliteetsele puidule
- Graanulikatlamajad
- Puidukütuste katlamajad

Mitmel rindel

Sixten Sild, EOLi juhatuses esimees

Lugesdes kokku tiitlivõistluste medaleid, mida eestlased tänavu võitsid, sai Lembitu Kuuse Aktuaalse Kaamera spordinurgas kokku 18 medalit, neist 13 mitteolümpiaaladel, kusjuures maailmameistriks tuldi rattaorienteerumises ja rogainis. Selle lühikokkuvõtte taga on Eesti orienteerujate ja rogainijate väga edukas aasta, mil meil on ette näidata maailma tippklassi tulemused nii rogainis, orienteerumisjooksus kui ka ratta- ja suusa-orienteerumises. Head meelt teeb, et kõigi nende tulemuste saavutajad plaanivad oma sportlaskarjääri jätkata ja rõõmustavad meid lähiaastatel loodetavasti veelgi. Küll tahaks selle jutu jätkuks lisada, et noorteklassidest on peale tulemas ka vääriline järelkasv, kuid pigem jätan enneaegsete ootuste koorma noorte õule panemata. Kui tegijatel on olemas tugev sisemine motivatsioon ja töötahe, siis jõutakse varem või hiljem ka teenitud tulemusteni. Sisemist motivatsiooni ei ole võimalik millegagi asendada, siin ei aita ükski kiitus ega kogukonna ootused.

Peale sisemiste on sportlastel ka mitmed välised motivaatorid. Üks selline on näiteks kodumaal toimuv rahvusvaheline tiitlivõistlus. Eesti orienteerumiskogukond on läbi aegade püüdnud oma tippudele seda motivaatorit pakkuda ja on tore nentida, et meie sportlased on meid sellistel puhkudel alati ka vähemalt ühe medaliga rõõmustanud. Aastateks 2016 ja 2017 on EOL saanud senistest vastutusrikkamate ja keerulisemate tiitlivõistluste korraldamisõiguse ning raske saab olema neil võistlustel samal ajal ka sportlikku edu saavutada. Eesti on nii orienteerumisjooksu veteranide kui ka põhiklassi MM-võistluste ajaloos rahvaarvult ülekaalukalt väikseim korraldajariik. Sellest

hoolimata tahame meiega õnnestuda mõlemal rindel, nii korralduses kui ka medalite jahil. See on mõeldav üksnes terve kogukonna erakordse mobiliseerumise tulemusena, uusi tegijaid, toetajaid ja muid taustajõude kaasates. Ühe olulise sammuna sel teel sai EOL oktoobris endale tegevjuhi kõrvale teise palgalise töötaja Markus Puusepa näol. Markuse peaülesanne on juhtida 2017. aasta MMi ettevalmistustöid MTÜ MM2017 juhi rollis, selle kõrvalt jõuab ta loodetavasti vähemalt esimesel aastal toetada mitmes tegevuses ka EOLi tegevjuhti.

Tubli ettevalmistustöö käib Spordiklubi 100 leeris veteranide 2016. aasta MMi korraldamise kallal. EOL lööb kaasa mõlemas protsessis ja seni võime ettevalmistuste tempoga rahul olla. Vaeslapse ossa on eelmainitud ambitsioone arvestades jäänud meie sportlased, kellelt tulevikus kodukamaral kõrgeid tulemusi ootame. Erakordsed saavutused eeldavad uut kvaliteeti koondise ettevalmistustes ja seda ei ole tänapäeval võimalik saavutada täiendava raha- ja inimressursita. EOLi juhatusel ja koondiste eestvedajatel on olemas nägemus vajalikust toetavast tegevusest ja sihikul ka konkreetset isikud, kes suudaksid seda protsessi juhtida. Hetkel on meil puudu rahalistest vahenditest.

Soovin kõigile Orienteeruja lugejatele ja kõigile orienteerujatele lumiseid jõulupühi ja sportlikku uut aastat! Kel võimalik, toetagem nõu või jõuga ka meie praegusi ja tulevasi tippe, Eesti Orienteerumislit on värsketele mõtetele ja koostööle avatud!

Orienteeruja

AJAKIRJA TRÜKIB

PRINTCENTER

Kaanel: Mobo harrastajaid on juba rohkem kui 3000 ja märkeid on tehtud üle 40 000. Lumise mütsiga mobo punkt saadab sõnumi. Loe koodiga.
Foto: Tarmo Klaar

Järgmine number ilmub 2015. aasta aprillis
Kaastööde tähtaeg on **15. märts**

Väljaandja:
Vastutav toimetaja:
Numbri peatoimetaja:
Toimetus:

Keeletoimetaja:
Küljendaja:

Tellimine:

Tellimishind 2015. aastaks 12 €
Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei retsenseerita ega tagastata. Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest.
Ajakiri Orienteeruja ilmub 4 korda aastas.

Eesti Orienteerumislit; www.orienteerumine.ee
Maret Vaher, tel 52 32 977, maretvaher@gmail.com
Eva-Maria Ehala
ajakiri@orienteerumine.ee
Sixten Sild, Maret Vaher, Mihkel Järveoja,
Kersti Ehala, Eva-Maria Truusalu, Kristi Luha
Milvi Kivistik
Eva-Maria Truusalu ja Kersti Ehala
eol@orienteerumine.ee

12€

TELLI AJAKIRI:

www.orienteerumine.ee/ajakiri

SISUKORD

- 5 Lühiuudised
- 6 Ajalugu: Orienteerumisolümpia 1964
- 7 Kaardiülesanne
- 8 Hooaja kokkuvõte: Koondise treenerid saavad sõna
- 10 Eesti MV pikal rajal: Kuidas jagati medalid klassis M40
- 15 Suur KoKu võidujooks
- 18 TAOK rogain: Kogupere jutt tahtejõu kasvatamisest
- 20 Sõjaväelased spordiväljal: 47. MM Austrias
- 22 Intervjuu: Gion Schnyder
- 26 Vösast väljas: Matis Märtson
- 29 Klubisport: SK Mercury
- 32 TON päevakud: Kuidas kustutati orienteerumisjanu
- 36 Noorendik: Teele Telgma, Sander Pritsik
- 37 Autoorienteerumine: Hasart ja tuhanded km
- 40 Ratsaorienteerumine: Saaremaa MV
- 42 WMOC2014 Barsiilias: intervjuu võitjatega
- 46 Treeningupäevik: Nikolai Järveoja
- 52 Loodusega koos: intervjuu Arvo Kivikasega
- 56 Aasia MV 2014 Kasahstanis
- 58 Kolumnit loe www.orienteerumine.ee/ajakiri
- 59 Juhatuse otsused, luuletus

TOIMETAJA VEERG

Head lugejad,

Hoiate käes tänavust viimast Orienteeruja numbrit. Kuigi lugude kokku ajamine on tihti paras peavalu, oli selle numbri tegemine väga tore. Lood, mis laekusid ja kaante vahele said, andsid palju positiivseid emotsioone, inspiratsiooni ja mõtlemisainet. Leidsin ennast juurdlemas selliste universaalsete teemade üle nagu unistused, eesmärgid, tahtejõud. Hoolimata 2014. aasta kõlavast tiitlist „liikumisaasta“, jäi minul see aasta spordi mõttes vaeseks. Emaks olemine võttis suurema osa energiast ja ajast. Septembris, kui noorem poeg oma liikumisaasta saavutusena toe najal kõndimiseni jõudis, tekkis isu ja tahtmine veel enne hooaja lõppu orienteerutama (nagu ütleb vanem poeg) minna. Võtsin ennast kokku ja täitsin 80% ulatuses eesmärgi käia septembris 3 korda nädalas jooksmas ning sain Suunto Gamesil sügiselõhnlises metsas ragistamisest mõnusa laengu. Mis põhiline, selle lühikese aja jooksul jõudis tekkida sportlik hasart – tahe ennast arendada, paremaks saada. Pean suure kahjutundega tunnistama, et järgmise konkreetse eesmärgi puudumisel hääbus vaikselt treeningutuhin. Käesoleva numbri tegemine pani mind nende asjade üle mõtlema. Kui lihtne on langeda mugavasse igapäevaelu ja rahulduda keskpärasusega. Kui rikkamaks võib elu muutuda, kui astuda mugavustsoonist välja. Intervjuu Gion Schnyderiga vajutas selles mõttes täpselt õigetesse punktidesse. Nii positiivne mõttemaailm ja sügav usk oma unistuste saavutamisse inspireeris. Tahtejõust, kindlameelsusest ja RMK 627 km pikkuse matkatäe edasi-tagasi läbimisest saate lugeda Arvo Kivika loost. Tõeline väljakutse – tehke järele! Esile tahan tõsta ka Rakvere poisi Sander Pritsiku lugu noorendiku rubriigis. Tema sõnades on tunda siirast entusiasmi orienteerumise vastu ja tahet saada paremaks. Eeskujuga missugune!

Ja seda ma soovin lõppeva aasta valguses kõigile teile. Ärge unustage unistada ja ärge liiga kauaks mugavalt diivanile lösutama jääge. Kaunist pühadeaega!

Eva-Maria Truusalu
Neljanda numbri peatoimetaja

ANNA OMA
MÜKS EESTI
ORIENTEERUMISAJALUKKU
ja tule ka toimetama!
Vajame lisajõude. Anna endast märku
ajakiri@orienteerumine.ee

Otsuseid IOFilt

IOF kiitis heaks 2015. a Šotimaa MMi korraldajate palve tõsta sprindi kvalifikatsioonid ja finaaljooksud erinevatele päevadele. Esialguses kavas oli ette nähtud hommikul eeljooksud ja sama päeva õhtupoolikul finaaliid. Kuna eelmisel päeval peetakse sprinditeade, siis oleks sprinterite programm tõsiselt tihe: 3 starti ühe ööpäeva sees. Nüüd näeb MMi programm välja järgmine: reedel, 31. juulil sprindi eeljooksud; laupäeval, 1. augustil sprinditeade; pühapäeval, 2. augustil sprindi finaali. Loodetakse, et sellise ajakava puhul on tipud kõigil päevadel stardis ega hakka võistlusi valima.

MARET VAHER

Põhja-Inglismaa mägimaratoni võit tuli Kagu-Eestisse

Sander Vaher (Swansea Bay Orienteering Club) ja Timo Sild (Kaitsejõudude SK) võitsid Inglismaa ja Šotimaa piiril KoKu jooksu stiilis Original Mountain Marathoni. Lähimaid jälitajaid edestati ligi kümne minutiga. Eestlaste võiduaeg Cheviot Hillsis oktoobri lõpus joostud kahepäevasel mägimaratonil oli 11:57.44. Kahe päevaga tuli läbida umbes 73 km rada ligi 4400 tõsumeetriga.

Timo Sild: „Kaartide (1:40 000 h 10 m) kvaliteet oli halb, kõrgusjooned väga udused ja halvasti loetavad. Kaardid olid lamineeritud vaid ühelt poolt, mis ei aidanud niiskuse, tugeva tuule ega hoovihma vastu. Esimesel päeval läbisime 54 km ja 3200 tõsumeetrit, teisel päeval 43 km ja 2200 tõsumeetrit. Teist aastat järjest võtsime kaasa vale telgi. Eelmisel korral oli üheinimesetelk liiga väike, nüüd kaasa võetud kaheinimesetelk oli ööbimiseks mõnusalt suur, kuid kandmiseks talumatult raske. Niipalju olime eelmisest aastast siiski õppinud, et pakinuudleid toiduks kaasa ei võtnud.“ Võidu tõestuseks on sangarid võistluskaarte jaganud ka sotsiaalmeedias.

Aasta tegijad

EDUARD PUKKONEN

Nelijärvel hubases Pääsu Villas autasustati 2014. aasta parimaid. Aasta tegija on rattaorienteerumise teatekolmik: Tõnis Erm, Kaido Hallik ja Lauri Malsroos. Parim naine orienteerumiskajaks on Evely Kaasiku, parim mees orienteerumiskajaks Timo Sild, parim rattaorienteeruja Lauri Malsroos, parim suusaorienteeruja Daisy Kudre, parim rogainivõistkond Rain Eensaar, Silver Eensaar ja Timmo Tammemäe, parim orienteerumiskaart Küttejõu (Väino Aul), parim orienteerumiskajaks JWSOC, EYSOC, WMSOC Pannjärvel (OK Kobras, Nikolai Järveoja). Lisaks tunnustati edetabelivõitjaid, koondiste treener-esindajaid, EOLi võistluste korraldajaid, EOLi abilisi, sh ajakirja Orienteeruja toimetajaid, EOLi toetajaid ja Medalijaht 2014 esikolmikut.

Rahvusvahelistelt võistlustelt saadud sportlike tulemuste eest tunnustati 70 orienteerujat

Meeldiv probleem

Teatesõidu MM-tiitel tõi Tõnis Ermile kaasa ebahariliku probleemi – kirjad auto küljel ei vastanud enam sportlase staatusele. Koostöös Mariine Autoga sai viga parandatud – kahekordse maailmameistri tekst eemaldati ja asendati kolmekordse maailmameistri tähisega.

EOLi üldkogu toimus Nelijärvel

EDUARD PUKKONEN

Aastatega on sügisene üldkogu leidnud endale kindla kava: reedel kogunevad koondislased ühistreeningule ja juhatuse liikmed õhtusele koosolekule. Laupäeva hommikul viiakse läbi koolitus, pärastlõunal alustab tööd EOLi üldkogu ja päev lõpeb piduliku koosviibimisega, kus tunnustatakse parimaid ja peetakse meele toetajaid. Pühapäeval jätkab üldkogu oma tööd. Sellisel korraldusel on mitu head külge: elu ja energiat toovad juurde koolitusel osalejad, noored sportlased, tõsisest sportlikkusest hingust lisavad tippregijad, väarikust ja lugupidamist kunagised ässad, kes ka praegu aktiivselt osalevad orienteerumisel. Üldkogul annavad teatud tööd aru nii juhatuse, toimkonnad, kui ka koondislased. Vaadatakse ettepoole, tehakse plaane, hinnatakse ja kritiseeritakse plaanide teostatavust. Avaettekannet oli EOLi juhatuse

esimehelt Sixten Sillalt, kes andis ülevaate juhatuse tööst ning meediatoimikonna tegemistest. EOLi tegevdirektor Paul Poopuu tõi esile Eestimaa orienteerumispäeva edukat läbiviimist 15. mail, päevakud toimusid kõikides (!) maakondades, sh Jõgeva- ja Viljandimaal. Koondiste treenerid andsid hooajale positiivse hinnangu, sportlaste tulemused olid paremad kui eelmisel aastal. Suurim saavutus oli rattaorienteerujate kuldmedal MMi teates. Nikolai Järveoja kirjeldas värvikalt Pannjärve võistlusega seotud korraldustööd, Aleksander Šved selgitas edetabeliga seotud probleeme, Marek Karm andis ülevaate kaardi- ja rattaorienteerumise toimikonna tegemistest, Karli Lambot ja Mihkel Järveoja lubasid kevadiseks üldkoguks reegleid täiendada. Piibe Tammemäe nimetas ühe ideena noorte jaoks Team 2017 projekti loomist, samuti tippregijate

ja noorsportlaste ühistreeningute läbi viimist. Lauri Leppik esindas üldkogul rogainijaid ja tõi välja osalusega seotud statistilisi näitajaid: püstitati EMI rekordid nii osalejate (613) kui ka riikide arvu (16) osas. Suusaorienteerumises kiitis Raul Kudre kunagist EST-LAT liigat ja soovis midagi sarnast ka tulevikus läbi viia. Timmo Tammemäe lubas, et WMOC2016 koduleht saab avalikuks detsembris, samal ajal ilmub ka 1. bülletään. Stardimaks on 130/150/190 € (sõltuvalt registreerimisajast). Korraldajad sooviksid eelarveaugu täitmiseks registreerimistähtaega varasemaks tuua (enne 2015.a WMOCi), kuid IOF on selle vastu.

Markus Puusepp lubas WOC2017 bülletääni avaldada 2015. aasta veebruaris. Võistluse logo ta veel ei avalikustanud. MMI ligikaudne eelarve on 650 000 €. Peep Otstaveli esitatud statistilised graafikud näitasid osaluskordade väikest kasvu nii päevakutel kui EOLi võistlustel. Uutest aladest on 2015. aastal kalendris suusasprint, mis viiakse läbi koos sprinditeatega. Orienteerumisjooksu võistlusklasse otsustati täiendada kõikide vanemate klasside osas. Kriitilisema sõnavõtuga IT valdkonnas esines üldkogu lõpus Tarmo Klaar, andes suuniseid, mis on tegemata ja millele peaks tähelepanu pöörama. EOLi kodulehe areng on seisma

jäänud, uusi tehnoloogilisi lahendusi pole kasutusele võetud. Probleemiks on osport.ee teenuste arvu kahanemine, mis võib teenuse hinna kallimaks teha.

Nädalavahetuse meeldivaim osa oli kindlasti laupäeva õhtul toimunud 2014. aasta parimate autasustamine. Meeleolukas õhtu jätkus aasta parimate pressikonverentsiga, kus Sixteni modeerimisel said sportlased näidata oma kiiret taipu, nutikust ja huumorimeelt. Ning peab ausalt tunnistama, et need omadused olid meie kangelastel kenasti olemas. Markus ja Mihkel korraldasid lisaks põneva mälumängu, pärast südaööd jätkus töö seksioonides.

Õiendus

Eelmises numbris ilmunud artiklis „Öös on asju, aga päeval – uskumatu!” kirjutas Silver Eensaar: „Finišisse jõudis nooruke, kõigest 15aastane (tegelikult 14aastane – toim) Saue Tamme avavahetuse võistleja Teele Telgma ja saatis teele noore tõusva tähe Andres Saetalu. Kuid kus on Maret Vaher? Seal ta on – laskumas kirikumäest, värskelt niidetud heina pebred tõmbetuules lendlemas.”

Maret Vaher: „Ajaloolise tõe huvides olgu siinkohal mainitud, et lõpetasin siiski „stoiliselt ja jõulise sammuga” enne Teele Telgmad. Kuigi noor konkurent jooksis väga südilt ja teenis oma esimese Eesti põhiklassi medali auga välja, jäi ta avavahetuses minu selja taha juba kuulsate kolmnurkade juures. Finišis oli meie vahe veenev: 5 sekundit!” (ajad: Maretil 14.37, Teelel 14.42 – toim)

Vastus: Jah. Pildil on Vasalemma valla paekarjääri kaevandamisest tekitatud aherainemägi Rummu alevis. Vaevast saajandi jooksul on erosioon kujundanud mäenõlvale vägeva sätkorumaastiku. Selliseid nõlvu, ainult 100 või 1000 korda suuremaid, kohtab suurtes mäestikes, mis on Maa laamade kokkupõrke tulemusel kujunenud miljonite aastate jooksul. Rummu mäe nõlvade kalle nende ülaosas on 45, 60 või enam kraadi. Seal saaks üles-alla liikuda ainult alpivarustuse abil. Uurde sügavus suure sätkoru põhjas on kuni 0,6 m. Mäe jalamil korraldavad ekstreemsusi harrastavad noored suvel varemetelt eluohutlikke vettehüppeid tehisjärve.

Mõistatus. Kas see foto on tehtud Eestis?

ARNE KIVISTIK

Orienteerumisolümpia 1964

AJALUGU

HEINO MARDISTE

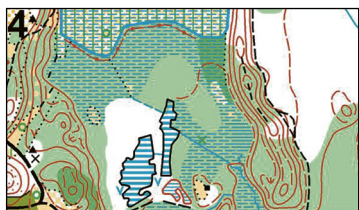
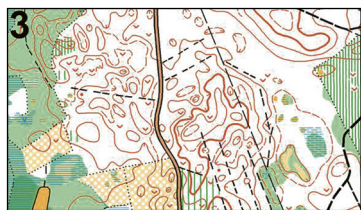
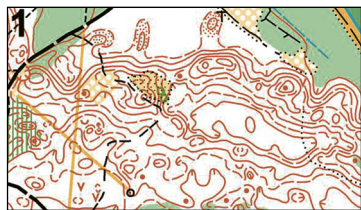
Liikumisaasta orienteerumispäeval 15. mail käis vähemalt 18 erinevas Eesti kohas kaardiga metsas ligi 2900 inimest. Selline ühisüritus ei olnud meil aga esmakordne, nagu mõnel pool kirjutati. 50 aastat tagasi, 1. maist 11. oktoobrini 1964, korraldas Eesti orienteerumisföderatsioon Tokio olümpiamängudele pühendatud kehakultuurikollektiividevahelise (orieerumisklubide tekkimiseni jäi siis veel üle 10 aasta) **orienteerumisolümpia, mis lõppes üle-eestilise võistluspäevaga.** Iga võistluse kohta täideti üksikasjalik ankeet. Asutusele või koolile töid punkte võistluse korraldamine (100 punkti), osavõtjate arv (spordijärguta osaleja andis 4 punkti esimese järgu sportlase ühe punkti vastu), esmakordselt täidetud spordijärgud ja kohtunike arv. Võitjale oli ette nähtud võistlusreis teise liiduvabariiki ja ajakirja Kehakultuur kristallkarikas. Orienteerumisolümpia eesmärk oli meistrivõistluste ja teiste

suuremate võistluste kõrval kohalike massivõistluste korraldamine ja uute inimeste metsajooksudele toomine.

Kogu ettevõtmise kõrgpunktiks oli Tokio mängude avapäevadel 10. ja 11. oktoobril peetud orienteerumisolümpia lõppvõistlus. Halvale ilmale vaatamata korraldati siis vähemalt 38 võistlust kokku 4880 osavõtukorraga: Tallinn 6 võistlust 912 osavõtjaga, Tartu 4 (1378), Harju rajoon 5 (422) ning Rapla rajoon 8 (480). Iga võistluse lõpetanu ja kohtunik sai orienteerumisolümpia diplomi (trükiarv 6000). Diplomil olev punane kolmnurk kujutab toleaege kontrollpunkti prisma tahku. Nõukogude ajal pidi isegi nii väike trükis nagu diplom saama tsensoerilt ilmutisloa, mida diplomi alumises servas peenes kirjas olevate trükiandmete seas näitab number MB-07343.

Aruanded terve orienteerumisolümpia kohta esitasid 12 linna-rajooni, kusjuures kõik võistlusi korraldanud

KAARDIÜLESANNE

Kas tunnend Eesti orienteerumiskaarte? IV

Ajakiri Orienteeruja korraldab tänavu Eesti orienteerumiskaartide äratundmisvõistluse. Igas ajakirjanumbris avaldame neli kaardifragmenti erinevatelt orienteerumiskaartidelt. Osalejatel tuleb ära arvata iga fragmendi asukohamaakond ja kaardi nimi, millelt vastav fragment pärit on.

Ülesannete koostajad on Jaanus Reha ja Margus Klementsov ning vastused tuleb saata e-posti aadressile rejaanus@hotmail.ee. **Neljanda voo ru vastuste saatmise tähtaeg on 15. veebruar 2015.** Vastajate tulemused läbi aasta summeeritakse ning parimaid ootavad auhinnad. Võrdsete punktide korral on otsustavaks vastamise kiirus. Väiskeid vihjeid seekord ei ole.

Head nuputamist!

Kolmanda voo ru küsimustele vastas kolm inimest. Vastajate seis on selline: Margus Jaanus 16 punkti, Marek Karm 8 p (vastas päev peale ajakirja ilmumist), Eleri Hirv 8 p, Liina Palu 8 p. Õige vastus annab 2 p, üks punkt õige kaardi eest, teine punkt õige maakonna eest.

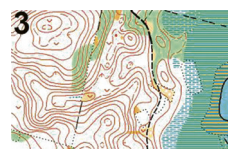
Eelmise numbriga kaardiülesande vastused

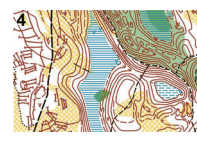
1 Mustla-Nõmme 9916, Järvamaa

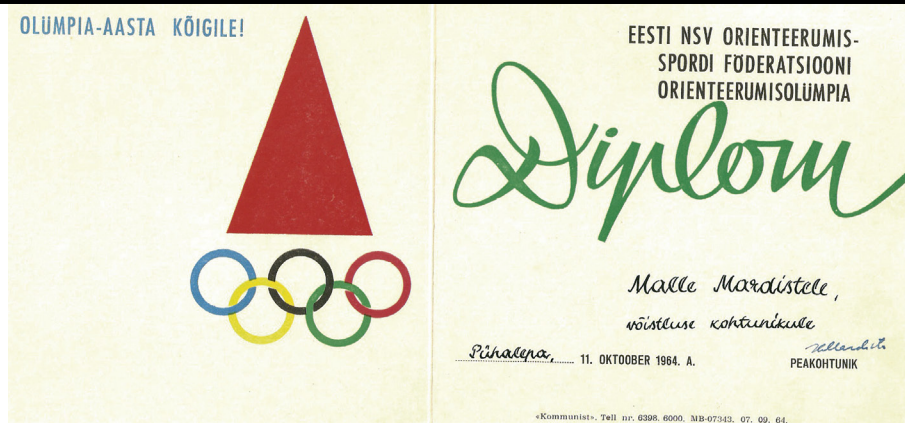
2 Altja-Oandu 2006034, Lääne-Virumaa

3 Oore 2010038, Valgamaa

4 Paukjärve-Jussi järved 2013043, Harjumaa

rajoonid seda tegelikult ei teinudki. Aruande järgi peeti suve jooksul, kaasa arvatud finaalpäevad, 197 võistlust 16 368 osavõtukorraga. Kõige aktiivsemad olid Tallinn – 53 võistlust 4555 osavõtjaga (sh on ka esimene neljapäevakute hooaeg), Tartu 32 (2642) ning Harju rajoon 28 (1919). Osavõturohkeim, 1054 startijat, oli Tartu ülikooli (Arne Kivistiku) korraldatud valikorienteerumine Tähtvere metsas. Kollektiivide arvestuses võitis ülekaalukalt ülikool, kellele järgnesid Eesti Tööstusprojekt, Harju rajooni

Töösangari kolhoos, Rakke keskkool ja Tallinna Polütehniline Instituut. Samas, arvepidamine oli ainult „ühes kaalukategoorias” – näiteks väike maakool pidi end võrdlema suure ülikooliga. Massivõistluste korraldamiskulud olid siis väikesed, enamasti kasutati reljeefita maakasutusplaanide valguskoopiaid, mis mõnes asutuses tutvusi kasutades tasuta paljundati, ja maastikul kaarte ei korrigeeritud.

1964. aasta oli orienteerumise ajalugu sügavuti uurinud Vello Viirsalu hinnangul Eesti orienteerumise

algaegade absoluutne tippaasta (vt V. Viirsalu. Eesti orienteerumise sünd ja hiilgeaastad 1959–1970, Eesti Entsüklopeediakirjastus, 2006, lk 174). Rain Lahtmetsa idee järgi hakkas Toomas Kerem siis Tallinna lähiümbruses esmakordselt korraldama neljapäevakuid. Sel aastal võideti maavõistlused Leningradi ja Lätiga ning kõik esikohad üleliidulise ulatusega võistlustel Haanjas. Esimene võistlesid Eesti meistrivõistlustel veteranid (M37 ja N35), väga palju kirjutati orienteerumisest ajalehtedes jne.

TELLI ajakiri Orienteeruja

ka 2015. aastaks!

Tellimisvormi leiad EOLI kodulehelt

www.orienteerumine.ee/ajakiri

Tellimine on avatud!

Neli numbrit koju kätte – 12€

foto: Andy Karjus

RAUL KUDRE

Eelmise hooaja olematu lumega talv ei pakkunud suusaorienteerujatele just palju emotsionaalseid talvepilte kaunist lumisest loodusest, kuid samas andis mitmed kõrghetked tulemuslikkuses. Eesti suusaorienteerujad saavutasid läbi aegade enim medaleid noorte tiitlivõistlustelt ja täiskasvanud kinnitasid kanda maailma eliidi hulgas. Nimetamist väärivad **Daisy Kudre** 3. koht MK sarja ühel etapil ning **Doris Kudre**, **Kaisa Rooba** ja **Emily Raudkeppi** medalivõidud Euroopa noorte MV-I. Nagu öeldakse – hea stardipositsioon saabuvaks hooajaks!

Vormi tipp hetked algaval hooajal peaksid kõigil olema tiitlivõistlustel Norras ja Šveitsis. Veebruaris toimuvad MM-võistlused juunioridele ja täiskasvanutele ning noorte EM Hamaris. Need pakuvad kindlasti ülitehniliisi ja füüsiliselt raskeid radu ning norrakatele omapärast kõrgel tasemel korraldust. Eestlased ei saa öelda, et neile seal midagi üllatusena peaks tulema, sest samasugustel maastikel on võistlemas käidud ning eelmisel hooajal ka eel-MMi programm läbitud. Kiire lugemine võrgus, tugev paaristõukeline liikumisviis, osavus ja tugev füüsiline vorm on need omadused, mis viivad kõrge tulemuseni Norras. Planeeritud on osaleda võistkonnaga, kus nii noored, juuniorid kui ka täiskasvanud saaksid välja panna teatevõistkonna ning eesmärk on püüelda riikide arvestuses medalitele.

Eesti noortevõistkonnas on olemas liidrid, kes võistlevad kõrgeimate kohtade pärast, nagu Doris ja Kaisa, ning heameel on selle üle, et nende läheduses on mitmeid teisi heal tasemel noorsportlasi, nagu Emily ja Kristel Kõivo ning Kaisa Sander, kes võivad väga häid tulemusi näidata. Meesjuunioride liidriks võib pidada Andres Saali, kellele pakub konkurentsi Vootele Jaagomägi. Noorematest poistest konkureerivad võistkonna liidri kohale Märten Hendrik Pais ja Andres Rõõm.

Jaauanuaris Šveitsis toimuv täiskasvanute EM on hoopis teistsugusel maastikutüübil, mida iseloomustavad keskmäestiku kõrged ja järsud nõlvad poollagedate aladega. Lisaks sellele veel keskmäestiku kõrgus.

Täiskasvanute võistkonna võistlusvaim ja motivatsioon on kõrge. Daisy eesmärgiks on medal ja Evelyn Kaasiku järjekindel treenimine peab talle edu ning kindlust juurde andma. Kaks naist tegijatena maailma suusaorienteerujate seas oleks

Koondise treenerid saavad sõna

küsis Eva-Maria Truusalu

Eesti kena visiitkaart. Meeste mõõnaperioodist aitavad üle saada juba kogemustega Margus Halliku liitumine võistkonnaga ja tugeva suusatajana tuntud Ilmar Udami järjekindel orienteerumisnippide treenimine. Eelmise hooaja liider Priit Randman on sügisel perioodil rohkem treeninud ning tahab kindlasti ennast realiseerida tiitlivõistlustel.

Treenerina loodan saabuvast hooajast säravaid tulemusi, eneseületusi ning siirast rõõmu sportlastelt oma tulemuste üle!

foto: E-M Truusalu

VALLO VAHER

Noorte- ja juunioride orienteerumisjooksu koondiste jaoks oli sellelgi aastal 4 koondisevõistlust: Balti MV Leedus, noorte EM Makedoonias, juunioride MM Bulgaarias ja Baltic Junior Cup Poolas. Hooaga planeerides sai eesmärgiks võetud paremad tulemused kui kahel eelneval. Kokkuvõtvalt võib ütelda, et see tagasihoidlik eesmärk sai täidetud. Neljast koondisevõistlusest kolmel parandasime oluliselt võistlustulemusi. Ülivõimsalt parimateks

Kui 3 meest ja 3 naist täidavad hooaja kokkuvõttes A-koondise kriteeriumid, tuleb rahul olla! Olemegi! Alati saaks paremini, individuaalseid kõikumisi oli hooaja lõikes liiga palju, kuid sportlased on oma järeldused teinud ega korda oma ega teiste varasemaid vigu.

Selle hooaja tippphetked ajalises järjestuses olid: **Timo** 3. koht Hispaanias MK lühirajal, naiste teatevõistkonnas 5. koht (**Annika, Liis, Evelyn**) Portugalis EMil, **Lauri** 6. koht Itaalias MMi lühirajal. Lisaks veel **Sanderi** suurepärase avavahetus MMi teatevõistlusel. Eriti meeldib mulle, et tulemused on tulnud erinevatelt sportlastelt

foto: Evelyn Kaasiku

ELO SAUE

– see näitab, et paljudel on võimalusi, just silmas pidades 2017. aasta kodust ja 2018. aasta Lätis toimuvat MMi. Kindlasti annavad selleaastased tulemused innustust kõigile koondisesse pürgijatele.

Järgmise hooaja eel ja jooksul püüan organiseerida rohkem koosviibimisi ja laagreid ning muuta ettevalmistuse konkreetseteks olulisteks võistlusteks professionaalsemaks. Baastasemel jäävad need mõlemad praegu eelkõige ajaressursi taha. See omakorda on tihedalt seotud inimeste arvu, oskuste ja rahaga. Lisaks on harjumuse jõud suur. Nõrk on see, kes vabandusi ei leia ... Soov olukorda parandada on olemas. On erinevus, kas koondis/sportlane võistleb 40ndate kohtade või medalite pärast.

Eduka ettevalmistusperioodi eelduseks on koondislaste tervena püsimine ja (lollide) vigastuste vältimine. Treeningkogunemiste osas teeme koostööd juunioride- ja noortekoondisega, sealhulgas märtsikuine lõunalaager. Šotimaa laager on aprilli alguses.

Koondislaste treeningpäevikuid regulaarselt ei vaata. Kõigil on isiklikud nõuandjad ja/või treenerid. Valikuliselt vaatasin enne Hispaania MK-etappi, et omada ülevaadet, kas ja kuidas harjutatakse, sest katsevõistluste korraldamine talvel oli raske. Lõpuks küll „lahenes“ probleem ise, nimelt vigastuste ja loobumiste näol.

Koondise koostamisega oli 2014. aasta alguses probleeme. Juba eespool mainitud Hispaania MK-etapp, kuhu kandideeris 9 meest kuuete kohale. Lõpuks oli võistlemas vaid kolm. Balti MV-le osalema jõudis vaid 7 meest, koondisesse oleks mahtunud 10. Loodetavasti 2015. aastal, kui Balti MV on Lätis, on meeste konkurents suurem. Naiste põhi on laiem, kuid juba Šotimaa MMi naiste teatevõistkond on väljakutse.

tulemusteks oli **Laura Joonase** 12. koht juunioride MMi lühirajalt ja **Heino Ollini** 17. koht juunioride MMi tavarajalt. Laura koht oli viimase 10 aasta parim neidude koht juunioride MMilt ning noormeste konkurents 20ne parema hulka tulek on väga suur saavutus. Tunnustust väärivad ka **Marianne Haug** – noorte EMi 14. koht sprindis, **Tomi-Andre Piirmets** – noorte EM-i 27. koht sprindis ning **Margret Zimmermann** – 28. koht juunioride MMi lühirajalt. Teublid olid ka kevadisel Balti MV-I poodiumile jõudnud (nii tavarajal kui ka teatejooksus).

Eelmise hooaja eel olid ettevalmistuskoondise liikmed kohustatud iga kuu esitama treeningu kokkuvõtteid. Enamik neist seda tingimust ka täitsid. Nendega, kes seda reeglit eirasid, tuleb nüüd rohkem tööd teha. Kokkuvõtete analüüsist on näha, et tükid treenivad korralikult, kuid mitmel poisel on treeningtegevuses väga palju lünki. Järgnevate treeningkogunemiste ülesanne ongi nende lünkadega tegelemine – personaalsed vestlused sportlastega, põhjuste otsimine jne.

Koondise treener-esindajana on minu peamine ülesanne võistlusreiside ja treeningkogunemiste korraldamine ning sportlaste treeningualane nõustamine, kui nad seda vajavad – arvan, et selles vallas sai kõik tehtud! Põhiline ettevalmistus tiitlivõistlusteks toimub ikkagi klubides või iseseisvalt. Koondise treeningkogunemised hõivavad kogu aastast umbes 26–29 päeva. Treeningkogunemiste huvitavamaks

ja mitmekülgsemaks muutmisel on tulnud initsiatiiv meie MN21 klassi koondiselt. Plaan on korraldada ühistreeninguid, laagreid ja jagada omavahel kogemusi. Loodame, et see saab teoks.

Uue hooaja plaanides on nii mõndagi põnevat. Endiselt on kavas samad tiitlivõistlused, lisaks neile terve rida treeningkogunemisi. Märtsis üritame juunioridega minna lõunalaagrisse (käisime väikese seltskonnaga ka sellel aastal ja arvan, et see õigustas end). Plaanis on luua **Team 2017**. Aastal 2017 toimub juunioride MM Soomes, Tampere. Koostöös Eloga (kes on Tampere noorte orienteerumistreener) tahame korraldada seal järgnevatel aastatel laagreid, et anda noortele Soome maastike kogemust. Idee tuli Kuno Roobalt, hetkel oleme välja kirjutanud 17 nime (sünniaastad 1997–2000), kellega sooviksime projekti ellu viima hakata. Ust kellegi eest kinni ei löö, aga välja viskame küll, kui selleks tõsine põhjus peaks tekkima.

Koondise koostamine noorte- ja juunioride klassides on keeruline ülesanne. Selle aasta probleemne võistlusklass oli N18. Tegelikult sportlasi võistlemas on, aga sageli ei ole nende tase selline, mis lubaks tiitlivõistlusele saata. Tihti ongi erinevates klassides selline seis, et on täpselt nii palju sportlasi, kui tiitlivõistluseks vajalik. See on halb, kui koondisesse puudub konkurents – teeb noored mugavaks ja soodustab lihtsalt o-turismi.